

REGERINGEN

Regeringsbeslut

II:2

2015-10-22

S2015/06821/JÄM(delvis)

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag att kartlägga förekomsten och utformningen av rutinmässiga frågor i socialtjänsten och hälso- och sjukvården om våldsutsatthet och våldsutövande

---

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att kartlägga förekomsten av rutinmässiga frågor i socialtjänsten och hälso- och sjukvården om dels våldsutsatthet för att tidigt upptäcka och erbjuda stöd till kvinnor och barn som utsatts eller riskerar att utsättas för våld samt barn som bevittnat våld, dels om våldsutövande för att tidigt upptäcka män som utövat eller riskerar att utöva våld.

I uppdraget ingår att kartlägga i vilka delar av socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens verksamheter som rutinmässiga frågor om våldsutsatthet och våldsutövande ställs, vilka metoder som används samt hur arbetet kvalitetssäkrats genom exempelvis skriftliga rutiner och fortbildning. Vidare ska Socialstyrelsen sammanställa erfarenheter och resultat av genomförda utvärderingar.

Uppdraget omfattar alla våldutsatta kvinnor och barn samt barn som bevittnat våld liksom alla våldsutövande män, inklusive transpersoner med utgångspunkt från hur personen själv identifierar sig.

Socialstyrelsen ska vid genomförandet av uppdraget samverka med Uppsala universitet (Nationellt centrum för kvinnofrid) och ta tillvara deras erfarenheter från uppdraget att vidareutveckla metoder för att upptäcka våldsutsatthet (U2008/2034/UH).

För uppdragets genomförande får högst 300 000 kronor användas under 2015. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 13, Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering, anslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder, anslagsposten 8, Särskilda Jämställdhetsåtgärder – del till SOS.

Socialstyrelsen ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 maj 2017. En ekonomisk redovisning ska ingå i rapporten. Redovisningen ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Ärendet

För att uppnå det jämställdhetspolitiska delmålet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra är det en förutsättning att våldet upptäcks och att relevanta insatser erbjuds.

Regeringen har under de senaste åren vidtagit åtgärder för att stärka hälso- och sjukvårdens och socialtjänstens förutsättningar att upptäcka våldsutsatthet.

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) fick 2008 i uppdrag att vidareutveckla metoder för att upptäcka förekomsten av våldsutsatthet bland patienter inom hälso- och sjukvården (U2008/2034/UH). NCK föreslog i redovisningen av uppdraget 2010 att rutinmässiga frågor om våldsutsatthet bör ställas i alla verksamheter i hälso- och sjukvården.

För att ytterligare stärka arbetet fick Socialstyrelsen 2012 i uppdrag att ta fram en vägledning i syfte att förstärka förutsättningarna att upptäcka våldsutsatthet inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten (S2012/00166/FS, S2012/04056/FS). I den vägledning som togs fram inom ramen för uppdraget 2014 rekommenderas att frågor om erfarenheter av våld bör ställas till alla kvinnor som besöker mödrahälsovård och psykiatrisk vård och att frågan om våld tas upp i alla ärenden i barn- och ungdomspsykiatri.

I Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2014:4) om våld i nära relationer framgår att socialnämnden bör avgöra när och hur personalen i nämndens verksamheter ska ställa frågor om våld för att kunna identifiera våldsutsatta och barn som bevittnat våld som behöver stöd och hjälp. På liknande sätt framgår att vårdgivaren bör avgöra när och hur personalen i hälso- och sjukvårdens och tandvårdens verksamheter ska ställa frågor om våld för att kunna identifiera våldsutsatta och barn som bevittnat våld som behöver vård och omvårdnad.

En systematisk översikt av forskningen om rutinmässiga frågor om våld visar att upptäckten av våld ökar markant när man frågar om våld, särskilt inom mödrahälsovården (Taft, A m.fl. 2013).

På senare år har flera verksamheter inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården börjat ställa rutinmässiga frågor om våldsutsatthet, särskilt i mödrahälsovården. Det saknas dock en nationell kartläggning om förekomsten och utformningen av verksamheter som ställer rutinmässiga frågor om våldsutsatthet.

För att motverka mäns våld mot kvinnor är det också viktigt att tidigt upptäcka män som utövat eller riskerar att utöva våld. Majoriteten av våldet i samhället utövas av män. Enligt statistik från Brottsförebyggande rådet var 82 procent av de som misstänktes för misshandel 2014 män.

Rutinmässiga frågor om mäns våldsutövande är ännu outvecklat. Kunskapen behöver öka om rutinmässiga frågor om våldsutövande är verksamt för att tidigt upptäcka och erbjuda insatser till män som utövat eller riskerar att utöva våld. I ett första skede behövs en nationell kartläggning om det finns verksamheter som ställer rutinmässiga frågor om våldsutövande och i förekommande fall verksamheternas utformning.

Regeringens avsikt är att uppdraget ska pågå under åren 2015–2016 och omfatta totalt 1 300 000 kronor. Regeringen avser att avsätta 1 000 000 kronor år 2016 under förutsättning att riksdagen beviljar medel för ändamålet.

På regeringens vägnar

Åsa Regnér

Carina Hällberg

Kopia till

Justitiedepartementet/KRIM

Finansdepartementet/BA

Utbildningsdepartementet/UH

Kulturdepartementet/DISK

Linköpings Universitet, Barnafrid – Nationellt kunskapscenter

Uppsala universitet, Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK)

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)